

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. De Sacco, Stichario, & Phenolio. Saccum omnium optimè referebat Pallium Latinorum. Forma ejus describitur, ex Balsamone, & Gregorio Chomateno.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

VII. Arte tamen quadam & industria opus est ut Pallium in hac donatione deprehendi possit. Silvestro enim Pontifici omnium indumentorum imperialium usum permittit his verbis: *Deinde diadema, videlicet coronam capitis nostri, simulque Phrygium, necnon superhumerali, videlicet lorum quod imperiale circumdare afolet collum, verum etiam & chlamydem purpuream, atque tunicam coccineam.* Illustrissimus Cardinalis Baronius existimat heic Phrygium accipi debere pro Pallio. in quo cum sua decepit industria. Phrygium enim nihil aliud est quam illud capitis ornamentum quod mitram vocamus, superiore sui parte clausum, in parte vero inferiore circulum habens aureum in modum coronæ. Mitram illam Bonifacius VIII. altero circulo aureo auxit, & Urbanus V. tertio, eodem prorsus modo dispositis quo hodie videmus in Tiara Summi Pontificis. Phrygium esse illud mitræ genus docent ipsa donationis verba, quæ sic habent: *Phrygium, candido nitore splendidum, ejus sacratissimo vertici nostris manibus imposuimus*; tum etiam Glossæ Isidori, & vetus interpres Vaticanus, qui Phrygium aiunt esse mitram. Quibus addi debet locus Sugerij in vita Ludovici Grossi; ubi ait capiti Innocentij secundi impositum fuisse Phrygium, quod Sugerius vocat *imperiale ornamentum*. Innocentius quoque III. in sermone de sancto Silvestro, eandem explicationem adhibet, dicens *Papam loco regij diadematis uti Phygio*, alludens haud dubiè ad donationem illam Constantini, in qua hæc leguntur: *Pro diademate regio utitur auriphrygio circulari*. Balsamo etsi lorum confudit cum Phrygio, utrumque tamen pro tegumento capitis usurpat.

Superhumerali verò, sive *Lorum*, quod deinde in ea donatione legitur, existimant vulgò accipi debere pro Pallio. Igitur quia hæc opinio potest decipere incautos, dicam liberè quid mihi in mentem venerit; hoc uno in antecessum monito, sententiam meam inniti auctoritate scriptorum historię augustæ, apud quos vera lori significatio extat. Lora ergo fascias aureas rectè dixerimus, aut purpureas, sive prætextas tunicæ cuidam aut Pallio alligatas & connexas. Vnde apud Flavianum Vopiscum legitimus *Tunicas purpureas rectas dilores & trilores*, id est, tunicas purpureas quibus duo vel tria lora prætexta erant alligata.

VIII. Donatio igitur illa duo quædam docet; Constantinum videlicet dedisse *lorum* sive fascias quibus indumentum ejus ornabatur, & *chlamydem*, id est, Pallium imperiale. Vnde colligi non absurdè potest Pallij vocabulum olim fuisse complexum &

Pallium ipsum regium integrum & fascias sive lora quibus illud erat ornatum. Quapropter mirum videri non debet si Pelagius primus & sanctus Gregorius tantopere commendant pulchritudinem & splendorem hujus Pallij, quod ad humum usque demittebatur, ut ostendi superiùs: quia non solum ex loris constabat, sed etiam ex Pallio regio, ut notavit Balsamo Meditatione prima: *Vnde fit*, inquit, *ut sanctissimi Patriarchæ, qui sanctarum Ecclesiarum Dei capitis vicem implent, saccos induant, tunicasque fluvij ac triangulis, & penulas multis crucibus depictas.* In responsione ad xxxvii. interrogationem Marci Patriarchæ Alexandrini ait indumentum cui *Sacco & Polystaurio* nomen est, in quo depictæ sunt cruce, indumentum esse quo Patriarchæ ornantur ad differentiam reliquorum Episcoporum: *Eos enim hisce decorari placuit.*

IX. Igitur tria hæc, *Saccus, Sticharium, & Phenolium*, non erant ejusdem coloris, & ad varios usus porrigebantur. Quippe Sticharium & Phenolium interdum purpurea erant, non undis non crucibus onusta; & nullo alio in usu erant quàm in officiis, juvenis, & funeribus. Aliquando autem candida erant, undis quoque & crucibus onusta; eorundemque usus usurpabatur cum Sacco. Saccus porrò necessariò candidus esse debuit, cui hæc insuper necessitas adstricta erat, ut eo uti Metropolitanis non possent nisi in tribus diebus solennium festorum, id est, Paschæ, Pentecostes, & Natalis Domini; ut observavit Demetrius Chomatenus Bulgaria Archiepiscopus in responsione ad secundam interrogationem Cabasilæ. Vnde colligi videtur Saccum omnium optimè referre Pallium Latinorum, cum in solennibus tantum festis diebus usurpari potuerit à Metropolitanis, velut Pallium. Ceterum quod attinet ad molem & formam Sacci, eam colligere possumus ex verbis Balsamonis, qui Meditatione prima ait Saccum significare vestem opprobrij quæ Christo imposita est. Cum autem Demetrius Chomatenus nos docuerit eum fuisse coloris albi, patet ejus descriptionem congruere cum ea quam Ioannes Diaconus exhibet in vita sancti Gregorij, cum ait Gregorij Pallium ex bysso candente contextum fuisse in veteribus picturis.

X. Sed præter illam Ecclesiæ Romanæ confessionem, quæ octingentis abhinc annis agnovit Pallium, quo Romani Pontifices utuntur, Imperatorum esse beneficium, suppetunt etiam gravissima hujus rei argumenta, quibus contradici non posse existimo. Legimus enim apud Liberatum Diaconum, in cap. xxi. Breviarij, Anthimum Patriar-

Glossæ Isid. Phrygium mitra. Vatic. interpres: Phrygium, митра, κακυτόρα.

Vide etiam Chronicon, Maurigiac. pag. 379. Anacleus 1. apud Baron. ad an. 1130. §. 37. & Sacerdot. lib. 8. Polier. c. 53.

Balsamo ad Tit. 8. No. 900 c. 1. & Melitanioc. 1.

Flavianus Vopiscus in D. Aureliano.

Chlamydem esse Pallium patet ex his quæ supra didicimus lib. 1. cap. 12. §. 16.